

Õiguskantsler

Teie 17.03.2015 nr

Meie 11.08.2015 nr 7-4/150401/1503492

Vastus avaldusele

Väljakutse teenindamine politsei poolt ja valdusesse sisenemine

Lugupeetud []

Tänan, et pöördusite õiguskantsleri poole oma avaldusega, milles väitsite, et politseiametnikud ei teenindanud korrektselt Teie tehtud väljakutset politsei lühinumbrile „110“. Väljakutse põhjuseks olid Teie naabrid, kes öisel ajal (kell 00:30-01:30) tekitasid öörahu häirivat lärmi.

Väidetavalt jäeti sündmuskohale saabunud politseinike poolt Teie kaebused tähelepanuta – lärmi põhjustavate isikute korterit ei kontrollitud (korteriuust ei palutud avada, seal viibinud isikutega ei vesteldud jne) ja politseiametnikud lahkusid olukorda lahendamata sündmuskohalt.

Politsei- ja Piirivalveameti Põhja prefektuuri prefektilt Teie kaebuse kohta uurides selgus, et Te kutsusite politsei 05.01.2015 kell 23:05 paiku oma elukoha aadressile ning patrull saabus kell 23:55.

Politseipatrulli kohale jõudes õues ja maja koridoris lärmi ega müra kuulda ei olnud ning ametnikud otsustasid Teiega vestelda väljakutse asjaoludest. Teiega vestlemise ning Teie korteris viibimise ajal politseinikud lärmi ega müra ei kuulnud. Teie sõnade kohaselt lõpetasid naabrid remondi, kui politsei uksekella helistas. Politseinikud läksid häiriva lärmi selgitamise eesmärgil asjakohase korteri ees oleva ühise koridori ukse taha. Kuna uksekell puudus, siis politseinikud koputasid korduvalt ja tugevalt uksele ning ootasid mõistliku aja ukse avamist. Ühiskoridori ukse taga seistes ei kuulnud politseinikud korteris kedagi liikumas. Seejärel suundusid politseinikud maja välisukse ette ja helistasid fonotelefoni vahendusel Teie poolt viidatud korterisse, kuid keegi ei vastanud ning ust ei avatud. Seega ei tuvastanud politseinikud häirivat käitumist, millest tulenevalt prefekti hinnangul puudus nii vajadus kui ka õiguslik alus Teie soovitud viisil sekkumiseks.

Prefekti kinnitusel selgitasid politseinikud sündmuskohal Teile, et kui naabrid jätkavad pärast politsei lahkumist rahu häirimist, siis võiksite Te uuesti võtta ühendust lühinumbril „112“. Lisaks selgitati, et Teil on võimalus pöörduda kaebusega piirkonnapolitseainiku poole. Prefekt tõdes, et pärast kirjeldatud väljakutset ei ole samale aadressile politseid kutsutud (õiguskantsleri

info küsimisele vastamise ajani). Samuti ei ole politsei registreerinud ka dokumendiregistris Teie esitatud avaldusi.¹

Politsei poolt inimese eluruumi sisenemist reguleerib korrakaitseaduse (KorS) § 50, mille lõike 1 kohaselt võib politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan siseneda valdaja nõusolekuta tema valduses olevale piiratud või tähistatud kinnisasjale, ehitisse, eluruumi või ruumi, sealhulgas avada uksi, väravaid ja kõrvaldada muid takistusi, kui:

- 1) see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks;
- 2) on alust arvata, et piiratud või tähistatud kinnisasjal, ehitises või ruumis viibib isik, kellelt võib võtta seaduse alusel vabaduse või kelle elu, tervis või kehaline puutumatus on tingituna tema abitust seisundist ohustatud;
- 3) see on vajalik seadusega või seaduse alusel kehtestatud nõuete täitmise tagamisel ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks, ning selliste nõuete täitmise tagamine on valdusesse siseneva korrakaitseorgani pädevuses.

Sama paragrahvi teise lõike kohaselt võib politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan KorS § 50 lõikes 1 sätestatud tingimustel siseneda valdusesse ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks, kui valdusest levivad väljapoole teist isikut oluliselt häirivad mõjutused ning nende kõrvaldamine ei ole muul viisil võimalik. Mõjutuse häirivuse hindamisel lähtutakse keskmisest objektiivselt isikust.

KorS § 50 lg 4 sätestab, et eluruumi tohib valdaja teadmisesa siseneda vaid siis, kui teda ei ole mõistlike pingutustega võimalik teavitada ja sisenemine on vajalik korrariikkumise või vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks. Ajavahemikus kella 23.00-st kuni 7.00-ni või eluruumi valdaja teadmisesa on isiku eluruumi sisenemine lubatud ainult juhul, kui see on vajalik:

- 1) korrariikkumise kõrvaldamiseks, kui valdusest levivad väljapoole teist isikut oluliselt häirivad kestvad või korduvad mõjutused ja nende kõrvaldamine ei ole muul viisil võimalik;
- 2) vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks.

Eelnevast nähtub, et inimese eluruumi sisenemiseks on politseile seatud seadusega väga konkreetsed tingimused ning see on ka mõisteta, sest taoline tegevus on võrdlemisi intensiivne eluruumi valdaja põhiõigustesse negatiivne sekkumine. Seega peavad selleks, et politsei saaks kellegi eluruumi siseneda, olema täidetud eelnevalt esile toodud õigusnormides sätestatud tingimused – sisuliselt see, et häirivad mõjutused on olulised ning neid ei õnnestu likvideerida muul viisil, mis oleks eluruumi valdaja õigustele väiksema negatiivse mõjuga.

Teie tõstatatud olukorra puhul nähtus prefekti saadetud seisukohast, et sündmuskohale saabudes ja seal viibides (mh Teiega vestlemise ajal) politseiametnikud õörahu häirivat tegevust ei tuvastanud. Lisaks ei olnud Teie viidatud korterit valdavad isikud nõus vabatahtlikult politseiametnikuga suhtlema (kontakti astuma pärast uksele koputamist). Kogumis võib seetõttu asuda seisukohale, et politseiametnike otsus mitte siseneda Teie naabrite eluruumi oli õiguspärane ning etteheiteid politseiametnike tegevusele (tegevusetusele) teha ei saa. **Õiguskantsleri hinnangul tuvastasid politseiametnikud sündmuskohal väidetava õörahu rikkumise asjaolusid piisava põhjalikkusega ning mh andsid Teile kohaseid juhtnööre oma õiguste edasiseks kaitseks olukorras, kus õörahu rikkumine peaks siiski korduma. Seetõttu ei saa tuvastada Teile õiguste rikkumist politseiametnike poolt.**

Kuigi eelnevalt võis justkui näida, et eluruumi sisenemise otsustamisel on esmakohal eluruumi valdaja põhiõigused, siis kindlasti on oluline õigushüve ka kortermaja õörahu ning seda ei saa

¹ Politsei- ja Piirivalveameti Põhja prefektuuri 27.04.2015 kiri nr 1.2-5/8-2.

alahinnata, kuid kehtiva õiguse alusel on politseiametnike tegevusele, sh erinevatele käitumisviisidele probleemi lahendamisel, seatud seadusandja poolt piirid. Kuna Te ei ole samas küsimuses korduvate avaldustega politsei poole pöördunud, siis loodetavasti on Teie mured naabritega tänaseks leidnud kõiki osapooli rahuldava lahenduse.

Õiguskantsler lõpetab Teie avalduse menetluse. Vastavalt õiguskantsleri seaduse § 35¹ lõikele 3 tehakse õiguskantsleri seiskoht ka menetluses osalenud järelevalvealusele asutusele teatavaks ning seetõttu saadab õiguskantsler koopia käesolevast kirjast Politsei- ja Piirivalveameti Põhja prefektuurile.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Politsei- ja Piirivalveameti Põhja prefektuur (pohja@politsei.ee)